Europos LIETUVIS

Nr. 9(600). 1960. III. 3 — Londonas, 1960 metų kovo mėn., 3 d. — XIV metai

LIET. BIBLIOGR. TAŠNYSOS BOVANĖ

VEIDMAINIAVIMO PAMOKOS EUROPAI

ITALIJOS KOMUNISTŲ TAKTINIAI VINGIAI

R. Pietis (ELI)

Iki šiol Italijos komunistai buvo laikomi staliniškiausiais, net nepritariančiais Chruščiovo dabartinei linijai, tačiau pasta ruoju laiku pasireiškusi Italijos kp taktika rodo didesnį lankstumą ir prisitaikymą prie naujausių aplinkybių. To pasėkoj Italijos kp vėl stiprėja ir gyvina savo užmaskuotą destruktyvią veiklą, sukeldama rimtą grėsmę Italijai.

Staliniška linija partiją susilpnino

Po Chruščiovo kalbos XX -jame Sov. Sąjungos kp suvažiavime, t.y. po Stalino „nustalinimo", Italijos kp vadas Togliattis buvo rezervuočiausias ir tyliai rodė nepasitenkinimą ir nepasitikėjimą naująja Chruščiovo taktika. Kai jau visos Vakarų valstybių kom. partijos, pagal Maskvos įsakymą, džiūgavo ir šlovino „asmenybės kulto" pasmerkimą, tai Togliattis vis dar tylėjo. Susidarė įspūdis, kad Togliattis nau jąją Chruščiovo liniją laikė kenksminga kom. partijai ar net lauke, jog Chruščiovas greitai bus nuverstas nuo sosto ir jo vietą vėl užims patikimas stalinistas.

Šitokią Togliačio laikyseną aiškiai matė ir Chruščiovas. Kurį laiką vyko tyli tarpusavio įtampa, ir atrodė, kad Togliattis greitai turės pasitraukti iš savo posto, arba įvyks partijos skilimas. Šitoji įtampa silpnino ir pačią partiją iš vidaus, nes dau gelis nežinojo, kaip laikytis ir ko reikia laukti.

Nepalyginamai daugiau Italijos kp susilpnino Vengrijos sukilimo eiga. Kai tuo laiku visuose V. Europos kraštuose kp laikėsi šiek tiek rezervuočiau ar net visiškai tylėjo, tai Togliattis — Italijos kp — garsiausiai šaukė Vengrijos laisvės kovotojus vadindamas žmogžudžiais, o Maskvos krau gerius — didvyriais... Šito buvo per daug ir daugeliui komunistų, kurie į komunizmą žvelgė pro idealizmo akinius. To pasėkoj — būriai kp narių, ypačiai intelektualų, pasitraukė iš partijos. Pagal specialią statistiką, iš 2.1 milijono narių Italijos kp vien per 1956-7 metus buvo sumažėjusi iki 1.8 mil.; apie 300.000!

Tačiau ši Italijos kp krizė jau praeity; anksčiau pasitraukusieji iš partijos, dabar vėl grįžta būriais atgal...

Eisenhoweris blogas. Eisenhoweris geras...

Italija yra, atrodo, pats ryškiausias pavyzdys, kaip komunizmas moka prisitaikyti. Nors Togliattis yra labiausiai užkietėjęs stalinistas, tačiau pačioje Italijoje po II-jo Pasaulinio Karo jis rodė tokią lanksčią taktiką, kad ilgą laiką pajėgė sąjungoje su kp išlaikyti komunistuojančio Pietro Nennio vadovaujamus kraštutinius socialistus. Togliačio įsakyti partiečiai net orga nizuotai dalyvauja katalikų pamaldose bei procesijoje... tuo būdu per balsavimus suviliodami daug tikinčiųjų balsų.

Pats naujausias Togliačio triukas iškilo aikštėn praeitais metais JAV prezidento Eisenhowerio lankymosi Romoje metu. Nuolatos (ir šiandien) Italijos kp didžiausius priekaištus vyriausybei daro, kam pa staroji susideda su Amerikos „karo kursty tojais" ir „kapitalistais". Tačiau Eisenhowerio lankymosi metu kp garsiausiai šaukė, kad dabar Eisenhoweris tikrai siekia taikos, ir kaltino Italijos vyriausybę bei kėlė didžiausią triukšmą, kodėl, esą, vyriausybė rodė per maža dėmesio Eisenhowerio sutikimui, kodėl tam reikalui nesuorganizavo masių... Tai buvo aiškus momento prisitaikymas prie Chruščiovo sukurtosios „atoslūgio — taikos" politikos pagal Camp David dvasią. Tai buvo draugė ir paklusnumo Chruščiovui išreiškimas. Chruščiovas už tai neliko skolingas.

Ovacijos, kai kraugerys apkabina Togliattį

Vasario mėn. pradžioje Romoje vyko Ita lijos kp IX-tasis kongresas nustatyti tolimesnėms veikimo gairėms. Šiame kongrese, kaip garbės svečias, dalyvavo ir Sov. Sąjungos vyr. prezidiumo narys Suslovas Suslovas norėjo atvykti į Italiją jau 195 m. pabaigoje į anuometinį Italijos kp kongresą, bet anuomet Italijos vidaus reikalų ministeris jo neįsileido, pareikšdamas: „Didelė italų dauguma nepageidauja svečiu turėti vieną iš tų, kurie yra kalti suruošę Vengrijos laisvės kovotojams baisiausias skerdynes". Deja, šiandien Italijos vyriausybė visa tai jau užmiršo...

Šiame kongrese Suslovas pasakė ilgą kalbą, kurioje iškėlė vienybės būtinumą visiems darbininkų sąjūdžio susigrupavimams (vadovaujant kp) ir pasmerkė tuos kurie tokią vienybę griauna. Tai buvo t kyta jau minėtajam Pietro Nenniui, kuris su savo partija kuriam laikui po Vengri jos sukilimo praėjus atsisakė sąjungos su kp ir savo partijai vadovauja savarankiai. Šis pasmerkimas yra savotiška stai mena, nes iki šiol buvo manoma, kad Nennis Maskvoje yra net daugiau vertinamas, kaip Togliattis. Minėtąja savo kalba Suslovas išreiškė pilną Maskvos — Chruščiovo pasitikėjimą Togliačiu ir jo vedamosios po litikos aprobatą.

Charakteringas momentas įvyko tuoj po Suslovo kalbos, kai Suslovas apkabino Togliattį, o pastarasis — Suslovą: kongreso dalyviai tiesiog siusdami plojo, trypė ir šaukė „Hurra!". Ši scena tiesiog simboliškai pavaizdavo, ką ruošia Italijai toji partija, kurios vadus apkabina vienas didžiausių pasaulio kraugerių.

Komunizmo grėsmė Italijai didėja

Remiantis IX-to kongreso nutarimais ir kitomis žiniomis, šiuo laiku Italijos kp didžiausias pastangas deda sugriauti nekomunistinių partijų vienybei ir artimiausiu laiku nuversti min. pirmininko Segnio vyriausybei. Šiam tikslui iš vienos pusės jie drįsta eiti išvien su savo didžiausiais priešais — neofašistais, iš kitos pusės — gudriausiais „taikaus sambūvio" pataikavimais vilioja „bendram darbui" net krikščionių demokratų kairįjį sparną, kurs yra pasidavęs iliuzijoms, jog ir su komunistais bendradarbiauti galima. Šitai patvirtina: Italijos prezidento Gronchi (priklausančio kairiajam kd sparnui) „maldininkiška" kelionė į Maskvą (kuri jį, atrodo, smarkiai apvylė, nors... kol kas nėra žinoma, ką Chruščiovas ir Gronchi tarpusavyje tarėsi, gal ir susitarė); daugelio kd narių pastangos eiti į koaliciją jei ne su komunistais, tai bent su Nennio socialistais; Sicilijoje buvo sudaryta krašto vyriausybė iš kairiųjų krikščionių demokratų grupės (vadovaujamų didžiojo dvarininko Milazzo), komunistų ir kitų kraštutinių grupių, opozicijon nustumiant nuosaikiuosius kd.

Togliačio tikslas, pasinaudojant savo didžiausia pasaulyje 5-tąja kolona ir daug kam patikimu „taikaus sambūvio" — politinės įtampos atoslūgiu, ateiti prie Italijos vyriausybės vairo ir be revoliucijos pavers ti Italiją sovietiška „liaudies" respublika.

Tiesa, „naujoji dvasia" dalinai yra pavojinga ir patiems komunistams, nes ir jų gali daug suklaidinti, bet tai mato pats Togliattis ir dėl to savo kadrus perspėjo iš anksto: „Klasių kova turi būti vedama ir toliau iki visiško sunaikinimo šaltuoju karu besidominčių „monopolkapitalistų"; kitaip padėties atpalaidavimas negalės atnešti pastovios taikos".

Dabartinėmis sąlygomis Togliačio siekimai nėra kokia nors utopija, žinant, kad Italijos kp ir Nennio partija (kuri nors nėra sąjungoje su kp, bet nėra ir antikomunistinė!) drauge sudaro 37 proc. visos Italijos balsuotojų! Ar tokie Togliačio siekimai turės pasisekimo, priklausys nuo to, kiek bus vieningos ir sąmoningos Italijos nuosaikiosios grupės, ypačiai krikščionys demokratai. Neapžvalgumas lengvai gali atnešti pražūtį Italijai ir turėti didelės įtakos visos V. Europos politinei raidai, juo labiau, kad Togliattis daug įtakos daro ir kitų valstybių kompartijoms; po Chruščiovo „palaiminimo" (per Suslovą) jam priskiriamas ir šis uždavinys, nes jis laikomas pačiu žymiausiu kp vadu Vakarų Europoje.

Planai ir tikrovė

(ELTA) Perteikiant žemdirbiams šių metų gamybinius uždavinius, pagreičiui daromos išvados apie praėjusių metų plano įvykdymus ar neįvykdymus. Neįvykdymo atvejais kaltininkas surandamas ne kur kitur, kaip pačiuose žemdirbiuose. Tik retais atvejais daroma pastabų vietos par tinėms (komunistų partijos) organizacijoms dėl nepakankamo budrumo reikalauti, kad žemdirbiai planus įvykdytų.

Būdingesnieji priekaištai ištisiems rajonams dėl planų neįvykdymo 1959 metais:

Akmenės rajono kolchozai praėjusiais metais neįvykdė mėsos gamybos plano (Tiesa, 1960, 25);

Biržų rajono kolchozai neįvykdė mėsos ir pieno gamybos užduočių (Tiesa, 1960, 10);

Jurbarko rajono kolchozai paliko atsilikusiųjų tarpe (Tiesa, 1960, 1);

Kaišiadorių rajono kolchozuose iš kiekvienos karvės 1959 metais neprimelžta nė po 1500 kg pieno (vietoje plano 2270 kg) (Tiesa, 1960, 1);

Marijampolės rajono (bolševikų vadinamojo Kapsuku) kolchozai netesėjo mėsos gamybos įsipareigojimų (Tiesa, 1960, 26);

Kelmės rajono kolchozai mėsos įsipareigojimus neįvykdė 74 proc. (Tiesa, 26);

Kėdainių rajono kochozai „netesėjo mėsos gamybos įsipareigojimų" (Tiesa, 26);

Kupiškio rajono kolchozai 1959 metais neįvykdė mėsos gamybos užduočių (Tiesa, 1960, 26);

Radviliškio rajonas, buvęs pirmaujančių tarpe, 1959 metais ūkio gamyboje pradėjo atsilikti (Tiesa, 1960, 21);

Rokiškio rajono kolchozai netesėjo mėsos gamybos įsipareigojimų (Tiesa, 26);

Šakių rajono kolchozai neįvykdė mėsos gamybos užduočių (Tiesa, 1960, 26);

Užvenčio rajono kolchozai neįvykdė mėsos ir pieno gamybos plano (Tiesa, 14).

Gyvulių kritimai

Kiekvienerių metų komunistinėje spaudoje galima aptikti žinių ape gyvulių kritimus kolchozuose. Tų kritimų priežastys dažniausiai nenurodomos, o tepakaltinamos kolchozų vadovybės. Tačiau bene pagrindine kolchozuose pasireiškiančia gyvulių kritimo priežastimi bus stoka pašarų ir netinkamais pašarais gyvulių šėrimas.

Apie praėjusiais metais ištisuose rajonuose pasireiškusius gyvulių kritimus vilniškė „Tiesa" pateikia tokių informacijų:

Akmenės rajono kolchozuose 1959 metais krito 20 proc. paršų. O to rajono Žalgirio kolchoze krito net 40 proc. paršų (Tiesa, 1960, 25);

Biržų rajono kolchozuose praėjusiais metais krito 2165 kiaulės (Tiesa, 1960, 10);

Eišiškių rajono kolchozuose krito 4.5 - 6 proc. stambių galvijų (Tiesa, 1960, 26);

Jiezno rajono kolchozuose taip pat krito nuo 4.5 - 6 proc. stambių galvijų (Tiesa, 1960, 26);

Kupiškio rajono kolchozuose praėjusiais metais krito 10 proc. kiaulių (Tiesa, 26);

Rokiškio rajono kolchozuose krito 10 proc. kiaulių (Tiesa, 1960, 26);

Užvenčio rajono kolchozuose per praėjusių metų 11 mėnesių krito 1.350 paršų (Tiesa, 1960, 14).

Procentais nurodytus gyvulių kritimus išreiškiant skaitmenimis (išeinant iš nurodytuose rajonuose kolchoziniame ūkyje apytikriai esančio gyvulių skaičiaus), tenka skaityti, kad minėtų rajonų kolchozuose praėjusiais metais krito apie 1000 galvijų ir apie 10.000 kiaulių bei kiaulių prieauglio.

SKURDŪS ŽEMDIRBIAMS MOKAMIEJI ATLYGINIMAI

(Elta) Vilniaus radijas žemės ūkio darbuotojams skirtoje valandėlėje vasario 5 dienos transliacijoje pateikė informacijų kolchozuose dirbantiems atlyginimo klausimais. Ta proga buvo nurodytos šios kolchozininkams atlyginimo formos:

a) atlyginimas už atliktus darbadienius, praktikuojamas didžiumoje kolchozų;

b) garantuotas atlyginimas, nustatytas būsimiems ūkiniams metams, pradėtas praktikuoti kai kurių Lietuvos kolchozų praėjusiais metais;

c) atlyginimas už atliktą darbą ir atsižvelgiant į produkciją.

Garantuotas atlyginimas praėjusiais metais Lietuvoje buvęs taikomas apie 200 kolchozų. Atlyginimai buvę nustatyti vadovaujantis kolchozo pajėgumu. Garantuotas darbadienio atlyginimas buvęs 10 rublių pinigais ir 2 kilogramų grūdais; kituose kolchozuose mokėtas garantuotas atlyginimas po 7 rb. ir 2 kg grūdų; taip pat pasitaikė kolchozų, už darbadienį mokėjusių garantuotą atlyginimą 4 rb. ir 2 kg grūdų ribose.

Atlyginimą mokant už atliktąjį darbą, įvairūs žemės ūkio darbai, žiūrint jų sunkumo, suskirstomi į kelias grupes ir už nustatytos normos darbo atlikimą numatytas atlyginimas. Tai esanti geriausia apmokėjimo forma, kuri tačiau tik kai kurių kolchozų tepradėta praktikuoti.

Pranešėjas pagaliau nurodė, jog eilė kolchozų kolchozines lėšas šitaip paskirsto:

a) Draudimo ir kitiems mokesčiams 9-12 proc. visų pajamų;

b) bendroms ūkio ir administracijos išlaidoms apie 1.5-2 proc.;

c) išlaidos gamybiniams reikalams 24-27 proc.;

d) atskaitymai į visuomeninius fondus 36-40 proc.;

e) darbo užmokestis kolchozininkams 36-40 proc.

I p a s t a b a: Kad kolchozininkams už atliktąjį darbą kolchozai išmokėtų ligi 36-40 proc. visų piniginių pajamų, tokių kolchozų vargu iš viso ar yra Lietuvoje.

Priešingai, iš bolševikinės spaudos pranešimų apie vieno ar kito kolchozo mokamus kolchozininkams atlyginimus matyti, jog dažniausiai piniginių pajamų tesunaudojama 18 proc. iki 22 proc. ir tik retesniais atvejais kiek daugiau. Pagaliau jei iš tiesų visi Lietuvos kolchozai gaunamas piniginės pajamas suverstų į vieną katilą ir tų pajamų apie 36-40 proc. išmokėtų kolchozininkams, ir tuo atveju atlyginimai būtų žemesni už žemdirbiams mokėtus atlyginimus Lietuvos nepriklausomybės laikotarpiu. Pvz., šiemetinės Lietuvos kolchozų piniginės pajamos, vadovaujantis sniečkiniu pranešimu, turėtų siekti apie 2 milijardus rublių. Taigi jei tų pajamų 40 proc. būtų išmokama kolchozininkams ir visiems lygiomis, tuo atveju, skaitant, kad žemės ūkio gamyboje dalyvavo apie 500.000 žemdirbių, jų kiekvienas už ištisų metų darbą kolchoze galėtų gauti, atskaičius mokesčius, maždaug po 1.400 rublių, o tai yra tolygu perkamajai galiai maždaug 140 litų.

II p a s t a b a: 1957.II.21 per Vilniaus radiją buvo pateikta skirtingų teiginių. Tada buvo nurodyta, jog nemaža kolchozų pajamų tik apie dešimtadalį skiria apmokėti už darbą kolchozininkams. Ta proga buvo rekomenduojama, kad kolchozininkai būtų atlyginami bent 25-50 proc. piniginių pajamų. Tačiau tai nevykdoma. Daugelis kolchozininkų dar ir dabar gauna nuo 1 iki 3 rb. už darbadienį.

Septynios DIENOS

PRICESĖS MARGARETOS SUŽADĖTUVĖS

Princesė Margareta, Britų karalienės sesuo, susižadėjo su Armstrong-Jones, advokato sūnum, kuris buvo pradėjęs verstis fotografavimu.

PREZ. EISENHOWERIO PĖDOMIS

Per Aziją, kurią neseniai yra lankęs pre zidentas Eisenhoweris, dabar keliauja Chruščiovas, vienur žadėdamas pagalbą, kitur kviesdamas į Rusiją studentus, visur siekdamas populiarumo.

Ta jo kelionė siejama su noru sudaryti sąlygas atsigauti vietinėms komunistų partijoms.

ALŽYRO PRANCŪZAI NERIMSTA

Kol prez. gen. de Gaulle grįš iš savo kelionės į Prancūzijos pietus, niekam neduodamas leidimas išvykti iš Alžyro. Ypač stiprių priemonių imtasi apsaugoti prezidentui, nes policijai pasisekę išaiškinti suo kalbininkus - prancūzus iš Alžyro, kurie nori nužudyti prezidentą.

TRIUKŠMAS DĖL FILMOS

Italijoje kilo didžiulis triukšmas dėl Federico Fellini naujos filmos „La dolce vita", kurioje vaizduojama italų aukštuomenė iš neigiamos pusės.

VOKIETIJA NORI BAZIŲ

Kilo triukšmas, kai paaiškėjo, kad V. Vokietija nori gauti Ispanijoje sau karinių bazių karių apmokymui ir karinių dalykų atsargoms laikyti.

Vokietija teisinasi, kad jos siekimai nebuvo kuo nors priešingi Šiaurės Atlanto paktui: ji tik siekusi surasti išeitį iš padėties.

PRANCŪZŲ AVIACIJA ĮSIJUNGIA

Prancūzija nenorėjo, kad jos aviacija būtų įjungta į Šiaurės Atlanto karinių pajėgų sudėtį.

Po ilgų pasitarimų tarp prez. gen. de Gaulle ir gen. Norstad Prancūzija nusileidžia.

PREZ. EISENHOWERIO KELIONĖ

Prez. Eisenhoweris pradėjo kelionę po Pietų (Lotynų) Amerikos kraštus.

Amerika su tais kraštais iki šiol turėjo daugiau tik ekonominius ryšius. Ta kelionė bus bandymas sustiprinti dvasios saitus.

NERIMAS DĖL ATLYGINIMŲ VOKIETIJOJE

Kai V. Vokietijoje jau rugsėjo mėn. buvo tik 187.000 bedarbių ir 350.000 laisvų vietų, vyriausybė rodo susirūpinimo tuo, kad profesinės sąjungos reikalauja vis didesnių darbininkams atlyginimų. Sakysim, transporto darbininkams reikalaujama pakelti 12-25 proc., pašto 15 proc. ir t.t.

KOVAI PRIEŠ TALKĄ

Chicagos policijos komisionierium paskirtas Kalifornijos universiteto dekanas Orlnado Wilson.

Chicagoje, kaip iš suimtų įsilaužėjų parodymų aiškėja, kad policininkai padėdavo vagims susitvarkyti su vogtomis prekėmis.

ITALIJOS VYRIAUSYBĖ ATSISTATYDINA

Liberalams atsisakius remti Italijos dabartinę vyriausybę, min. pirm. Segni pristatė prezidentui jos atsistatydinimą.

Vyriausybę rėmė liberalai, monarchistai ir neofašistai. Ji dar galėtų likti, bet min. pirmininkas nenori remtis vien tik kraštutine dešine.

NORI Į AMERIKĄ

Amerikos ambasada Varšuvoje pastarosiomis dienomis buvo užplūdę šimtai ūkininkų, kad pasklido gandai, kai pasklido gandai, kad palengvintomis sąlygomis ir už dyką bus vežama į Ameriką darbams.

Sužinoję, kad tai tik gandai, kai kurie jų graudžiai apsiverkė.

Amerikiečiai iš tiesų ima po 6000 lenkų emigrantų kasmet, bet pirmoje eilėje tuos, kurių giminės jau yra Amerikoje. Dabar imami, kurie įsiregistravo 1948 metais.

SOVIETŲ PROFESORĖ NUSTEBINO ANGLŲ MOKSLININKUS...

(E) Šių metų vasario pabaigoje Anglijoje apsilankiusi Sovietų profesorė Alla Masevič Londone padarytame pranešime pareiškė, jog praėjusiais metais paskelbtos nuotraukos, vaizduojančios antrąją mėnulio pusę, buvusios sudarytos iš fotomontažo... Tatai nustebinę anglų mokslininkus.

PASITENKINIMAS, KAD SOVIETINIAI AUTOMOBILIAI BUS PARDUODAMI AMERIKOJE

(E) Vilniškė „Tiesa" pirmajame puslapyje perdavė TASSO informaciją apie vienos amerikinės importo firmos sudarytą sutartį Jungtinėse Amerikos Valstybėse pardavinėti sovietinius automobilius. Tuo tarpu į JAV būsią importuota 10.000 sovietinių automobilių.

Šia proga pažymėtina, jog Sovietų Sąjungoje lengvųjų automobilių 1958 metais buvo pagaminta 122.000, o 1959 metais 97.000, kai tuo tarpu JAV 1959 metų automobilių gamyba siekė 5.700.000 vienetų (arba apie 57 kartus daugiau, negu kad pagaminama Sovietuose).

Sovietinių automobilių eksportas tam tikra prasme charakterizuoja dėl gaunamų žemų atlyginimų dirbančiųjų nepajėgumą Sovietų Sąjungoje domėtis šia susisiekimo priemone. Dažnas patenkintas galįs pajėgti įsigyti paprastus batus...

TIK PASTATĖ...

Kaip rašo „Tiesa" (1959.XII.17), švenčiant Kauno vandentiekio 30 metų sukaktį, vienas pareigūnas pasakė tokią kalbą:

„...buržuaziniai nacionalistai per kelis dešimtmečius kalbėjo, projektavo ir nieko nepadarė. Tik 1929 metais pastatė Kauno vandentiekį".

PASAULYJE

— Motorų pramonės darbininkams profesinės sąjungos D. Britanijoje paliepė nutraukti streiką ir grįžti į darbą.

— Prancūzija skelbia, kad Alžyre per 5 metus ji netekusi 13.000 karininkų ir kareivių.

— Įtempimas atslūgsta tarp Izraelio ir Jungt. Arabų Respublikos.

— 60 žmonių žuvo, kai Brazilijoje susidūrė amerikiečių ir brazilų lėktuvai.

— R. Vokietijos kasyklose prie Zwickau užgriūti 76 darbininkai.

— Rusai palaiką Indonezijos norą prisijungti Vakarinę Naująją Guinėją, pareiškė Chruščiovas.

— Ghanoje iškrito radio aktyviųjų krituliių nuo prancūzų Saharoje sprogdintosios bombos, bet jie nesą per daug pavojingi.

— Mirė ir jūroje palaidota lady Mountbatten.

— Alžyre įvyko žemės drebėjimas, kuris pareikalavo 44 žmonių gyvybės.

— Danijos ministeriu pirmininku paskirtas socialdemokratas Kampmann.

— Pasaulis turi 30.000 laikraščių, tarp jų 8.000 dienraščių.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

Tautos Fondo Atstovybė D. Britanijoje vasario 24 dienos posėdyje nutarė kreiptis atsišaukimu į D. Britanijos lietuvius, prašant remti Fondą. Atsišaukime nurodomi tikslai, kuriems reikalingi pinigai. Tikimasi, kad tautiečiai dosniai parems mūsų pačių kovą dėl Lietuvos išsilaisvinimo.

VASARIO 16-JI NETOLI VEIVERIŲ

DAR VISAI NESENIAI ATVYKUSI IŠ LIETUVOS TAUTIETĖ, PASIVADINUSI BIRUTE, VIENAME SAVO LAIŠKE (JOS LAIŠKŲ IŠTRAUKAS SPAUSDINA „LF EUROPOS BIČIULIS") APRAŠĖ, KAIP VASARIO 16-TOJI PRISIMENAMA PAVERGTOJE LIETUVOJE IR KAIP Į TAI REAGUOJA OKUPANTAS. ČIA ŠĮ APRAŠYMĄ IR PERTEIKIAME. (ELI)

Baigia praeiti dar viena žiema, tačiau visai nepanaši į tas praeitas žiemas, kada Užgavėnėm kepdavome skanius lietuviškus blynus ir ligi išnaktų važinėdavome rogėmis, traukdami darnią sutartinę. Atmintyje išliko, kaip gyvi, vaizdai, kada Lietuvoj iškilmingai švęsdavo Vasario 16-tąją. Buvau dar nedidelė mergaitė, pradžios mokyklos mokinukė, ir gyvenome mes tada Virbalyje, mažame Lietuvos pasienio miestelyje. Lietuvos Nepriklausomybės Dieną per mūsų miestelį prajodavo kariai, o aš mokinių vardu pasveikindavau juos su švente ir įteikdavau vadui gėlių. Sveikinimo žodžius mokydavausi kelias dienas iš anksto, o sveikinant būtinai sumaišydavau, bet pasibaigdavo viskas labai gerai. Vadas pasiimdavo mane ant rankų, pabučiuodavo, dėl ko aš labai susigėsdavau, bet širdyje būdavo taip gera, ir man norėdavos verkti... iš džiaugsmo!

...Nuriedėjo į praeitį daugelis metų, nusinešdami ir vėl mūsų brangiosios Tėvynės laisvę. Lietuva skęsta varge ir aimanose, mūsų tautiečių tūkstančiai vargsta Sibire, daugelis savo dvidešimtame pavasaryje padėjo galvas už Lietuvos laisvę, nespėję jos iškovoti. Ir aš jau nebe ta pati mergaitė. Gyvenimas praūžė audringai, nusinešdamas į kapus tėvelį, karas pražudė visa, ką turėjom, ir visos mano perspektyvos žlugo... Žlugo svajonė studijuoti literatūrą, skiepyti gyvu žodžiu meilę savo Tėvynei... Įsigijau kitą specialybę ir po truputį pradėjau tempti savo jungą tolyn, vis sunkyn, daugiausia kaime.

Ir vėl artinosi Vasario 16-toji, tačiau neatrodė, kad ji bus kuo ypatinga mažame Gyvių kaimelyje.

Veiverių vidurinėje mokykloje pasibaigė pamokos. Mokiniai išsiskirstė namo. Štai į pakalniukę eina keturi dešimtokai, kažin ką kalbėdamiesi tarpusavyje. Beeidami sustoja netoli kapų. Algis parodo pirštu kitapus plento esančią smėlio daubą ir sako:

— Štai čia, į tą eglę, ir įkelsime trispalvę. Tegul čia pakastiems partizanams, nors negyviems, suplevėsuos mūsų trispalvė, už kurią jie paaukojo savo jaunyste.

Visi sutinka su ta mintimi, ir kiekvienas norėtų tą uždavinį atlikti. Ilgokai ginčijosi draugai ir nutarė, kad vėliavą iškels Algis, nes jis sumaniausias, bičiuliai juo labiausiai pasitiki. Norėtų įkelti vėliavą ir Leonas, tačiau bičiuliai paprieštarauja, ir Leonas, prikandęs lūpą, nutyla...

Temsta... pradeda snigti, iš karto smulkiu sniegu, tiesiog galima įžiūrėti kiekvienos nukritusios snaigės taisyklingą žvaigždutė, bet tolyn sniegas krenta dideliais kąsniais, purus, sulipęs, kaip vata. Algis patenkintas. Užsilipo ant kluono, nupiovė nuo kraigo kartelę, pririšo prie još, iš užančio išsitraukęs, vėliavą — Lietuvos trispalvę su šilkais išsiuvinėta Vytim — ir, susukęs ant kartaitės, nužingsniavo tiesiog per laukus, kapų link.

Priėjo... Apsidairė. Tylu. Bičiuliai dar neatėjo. „Na, ir gerai, aš prikalęs jų palauksiu", galvojo sau Algis ir užsikabino vikriai rankomis pasišokėjęs už eglės. Kvepia sakais, eglė tyliai šlama, tarytum džiaugdamasi, kad galinti tarnauti tokiam gražiam tikslui. Štai ir viršūnė, Algis jau kala. Su kiekvienu plaktuko dūžiu plaka ir širdis. Prikalta gerai. Trispalvė plevėsuoja virš eglės viršūnės. „Tegul negalvoja kraugeriai, kad pamiršome mes savo Laisvės šventes! Mes baigsim padaryti tai, už ką Jūs, broliai, kovojot. Lietuva bus laisva!" Taip pagalvojęs, Algis pamažu lipo žemyn, o nulipęs šoka per griovį ir eis pasitikti bičiulių, o paskui jie visi keturi iš tolo gėrėsis plazdančia trispalve. Nespėjo įkelti į plentą kojos, kaip pasigirsta rusiškas „stoj!". Tik dabar Algis atsipeiki nuo savo minčių ir apsidairo. Apsuptas iš visų pusių stribų — milicininkų. Įsodinamas į mašiną ir vežamas iš Veiverių į Kauną. Eglutę, nespėjusią pasidžiaugti savo gražiu papuošalu, parverčia ant šono. Kai atėjo draugai, nei Algio, nei eglutės neberado... Dar ir dabar tas paliktas augštas eglutės kelmas primena gyventojams 1956 metų Vasario 16-tąją.

Ryto metą žmonės, važiuodami į mišką, matė trispalves keliose pamiškės gairėse, laisvai plevėsuojančias.

Pas Algio tėvus tuoj pat buvo padaryta krata. Iškrėsta viskas, net ir paukščių inkilėliai medžiuose, tačiau nieko nerasta, tik nupiauta kartelė nuo kluono kraigo...

Daugiau tėvai Algio nematė. Teismas įvyko nežiniom. Tik už metų Algis iš Sibiro parašė tėvams laišką, kad nuteistas kalėti 18 metų. Ten tebėra ir dabar.

Žmonės spėja, kad Algį išdavė Leonas, nes po Algio suėmimo jis pasidarė niūrus, bijo tiesaus žvilgsnio ir... įsirašė į komjaunuolius.

Birutė

A.A. R. RISTELHUEBER

1960 m. vasario 19 d., po ilgesnės ligos Paryžiaus priemiestyje Neuilly, Amerikiečių ligoninėje, mirė René Ristelhueber, buv. nuo 1928 m. liepos mėn. ligi 1935 m. pavasario Prancūzijos ministeriu Lietuvoje.

Velionis buvo gimęs 1881 m. kovo 5 d. Pekine (Kinijoje). Baigęs Teisių Fakultetą Licencijato laipsniu, gavęs Politinių Mokslų Mokyklos ir Rytų Kalbų Mokyklos diplomus, 1905 m. išlaikė konkursą į Užsien. Reikalų Ministerijos tarnybą ir buvo paskirtas attaché į Pekiną. Per savo ilgą diplomatinę tarnybą darbavosi Prancūzijos Pasiuntinybėje bei įstaigose Beyrute, Atėnuose, Berne, Konstantinopolyje, Ziuriche, Tunise, Kaune, Oslo, Sofijoje, Ottavoje (Kanadoje).

Savo ministeriavimo Lietuvoje metu velionis daug padėjo Lietuvių-Prancūzų Dėjos atsigavimui ir visomis priemonėmis ją rėmė bei gelbėjo išaugti į vertingą kultūrinę įstaigą.

1943 m. balandžio mėn. išėjo į pensiją, bet dar kurį laiką profesoriavo Montrealio universitete.

Velionis yra parašęs eilę vertingų knygų. Dvi iš jų: „Prancūziškos tradicijos Libane" (1918) ir „Į pagalbą tremtiniams" (1951) buvo atžymėtos Prancūzų Akademijos.

Velionis taip pat dalyvavo ir periodinėje spaudoje ir yra parašęs vertingų straipsnių Pabaltijo tautų likimo klausimais, kurie išspausdinti žurnale „La Revue de Deux Mondes" ir kituose leidiniuose.

A.A. R. Ristelhueber buvo gerai pažinęs Lietuvą ir jos problemas ir buvo vienas iš tvirtų bei nuoširdžių Lietuvos draugų. Palaikė artimus santykius su lietuvių tremties atstovais ir visada dalyvaudavo su Ponia įvairiuose lietuviškuose minėjimuose.

Velionis paliko našlę, sūnų ir dvi dukras, kurių jauniausioji yra ištekėjusi už vieno Kanados diplomato.

Velionies asmenyje Lietuvių Tauta neteko ištikimo draugo, o visi tie, kuriems teko su juo sueiti į artimesnius tarnybinius ir asmeniškus santykius, — malonaus, tvirto ir lojalaus partnerio.

Šia proga reiškiame velionies našlei Poniai Ristelhueber ir visai šeimai gilią lietuvišką užuojautą.

Laidotuvės įvyko vasario 22 d., iš šv. Tomo Akviniečio bažnyčios Paryžiuje.

Ed. Turauskas

„TIESA" RAŠO APIE MONTREALIO LIETUVIŠKĄ TEATRĄ

Vasario 13 d. „Tiesa" įsidėjo nemažą pluoštą ištraukų iš čia prieš kiek laiko spaudoje paskelbto B. Pūkelevičiūtės straipsnio apie lietuvišką teatrą išeivijoje. Be abejo, atrinkta tik eilė pačių pesimistiškiausių ištraukų, o taip pat tos vietos, kur atsiliepiama apie materialiniu požiūriu geresnes teatro darbo sąlygas Lietuvoje. (B. Pūkelevičiūtės nuomonės apie kitas teatro sąlygas „Tiesa", žinoma, „nepastebėjo").

Ištraukų rinkinį „Tiesa" pradėjo sakiniu, kuris kiekvienu atveju bus buvęs įdomios informacijos šaltinis. Tas įvadas štai ką praneša skaitytojams Lietuvoje: „Birutė Pūkelevičiūtė — rašytoja ir Montrealyje veikiančios dramos teatro režisorė paskelbė straipsnį apie lietuvių teatrą išeivijoje". (ĮNA)

VLADAS ŠLAITAS

ŽODŽIAI RYTŲ IMPERIJAI

Kelkis iš mirusiųjų, Nabuchodonosare,
kelkis ir pranašauk,
kalbėk žuvusios Babilono Imperijos lūpomis
ir sakyk raudonųjų vergų imperijai:
Kraujas ir dūmų stulpai nuo Leningrado ligi Vladivostoko,
ištuštėjimas ir sunaikinimo nuoboda
ir jos baisus palydovas — išprotėjimo siaubas.
Pasakyk, kad jos kraujo darbai yra pasverti
ir jos dienos yra suskaičiuotos ant pirštų,
ir nei tačiankos, nei tankai, nei tariamieji mėnuliai
nepadės jai nič nieko, kai ateis jos žiaurių darbų atsiskaitymo /laikas.

Ir jeigu kas klaustų,
kodėl tave siunčiau pranašaut,
kodėl nesiunčiau Danieliaus ar Eremijo
ar kurio kito iš senojo įstatymo pranašų,
pasakyk, kad nereikia būti nė pranašu:
paprasto piemenėlio širdies užtenka nusakyt jos likimui,
nes tauta, kuri cerkvių
vietoj stato didžius mauzoliejus mirusių mumijoms,
kuri meldžiasi velnio
tariamiesiems apaštalams,
yra mirusi ir palaidota, ir jos dienos
ne ilgesnės yra už pernykštės vasaros žolę.

Didelio masto pasirodymas

VASARIO 16 IR GIMNAZIJOS 10-MEČIO MINĖJIMAS HUETTENFELDE

Vokietijos Krašto Valdyba ir Lietuvių Labor Service Daliniai Vokietijoje šįmet suruošė bendrą centrinį Vasario 16 ir to pat vardo Gimnazijos dešimtmečio minėjimą, kuris įvyko vasario 13 d. gražiai dekoruotoje Gimnazijos salėje ir valgykloje. Tai buvo pirmas toks didelis ir gausus lietuvių ir jų draugų sambūris paminėti Lietuvos Nepriklausomybės 42 m. sukakčiai ir Gimnazijos 10-čio gyvavimui.

Į minėjimą atsilankė per 300 svečių. Jų tarpe buvo Fed. Vokietijos Pabėgėlių min. prof. Oberlaenderio asmeninis įgaliotinis Lueder. Be to, dalyvavo Norbadeno Oberschulamto atstovas prez. Silber, NCWC Vokietijoje dir. R. Schaefer, Hesseno Landtago atstovas R. Hackenberg, Vokiečių pabėgėlių kat. seminarijos rektorius prel. Dr. A. Kindermann, nemaža amerikiečių aukštųjų karininkų. Dalyvavo latvių, estų, lenkų ir vietos savivaldybių atstovai. Taip pat studentai. Buvo gauti 64 sveikinimai.

Minėjimą atidarė PLB Vokietijos Kr. Valdybos vicepirm. kun. Br. Liubinas, R. Kat. kun. Dr. J. Petraitis ir Evang. J. Urdzė sukalbėjo maldas. Po to Gimnazijos direktorius Dr. J. Grinius atidarė paminklinę lentą gimnazijos aukotojam-rėmėjam ir pasakė atitinkamą kalbą. Gražią paminklinę lentą, kurioje surašyti visų kraštų rėmėjų įnašai, padarė L. Matulevičius iš Uhlerborno kuopos.

Pagrindinę paskaitą trimis kalbomis — lietuviškai, vokiškai ir angliškai — laikė Dr. V. Dambrava.

Po paskaitos buvo atlikta meninė programa. Mannheimo Nacionalinio Teatro styginis kvartetas su dideliu meniniu virtuoziškumu atliko Mozarto ir Haydno kūrinius. Didelė staigmena buvo publikai solistė Albina Uknevičiūtė, kuri, atvykusi iš Australijos, gilina dabar dainavimo meną Romoje. Jos švarus, šiltas sopranas nu-

(Nukelta į 3 psl.)

SEKMADIENIO RIMČIAI

POPIEŽIAUS JONO XXIII APAŠTALIŠKAS LAIŠKAS LIETUVIŲ TAUTAI

(Tęsinys iš pr. nr.)

Gerai žinome, kokius laikus išgyvenate, ir tai mes labai skaudžiai atjaučiame. Jau seniai brangioje jūsų tėvynėje katalikų Bažnyčiai yra statomos įvairios kliūtys, tiek vyskupams ir kunigams kliūdoma atlikti savo pareigos, tiek net tikintiesiems kliudoma gyventi pagal savo krikščioniškąjį tikėjimą.

Ganytojai yra arba ištremti iš tėvynės, arba išvežti turi gyventi šalia savo vyskupijų, toli nuo mylimų tikinčiųjų, arba yra nuolat kliudomi laisvai ir pilnai atlikti ganytojiškas pareigas. Nemaža kunigų ir daug pasauliečių dėl parodyto tvirtumo, laikantis tikėjimo ir saugojant švenčiausias Bažnyčios teises, buvo arba ištremti arba sumesti į kalėjimus, kur daugelis mirė, pakirsti ligų ir kančių. Vienuolijų nariai išblaškyti, jų turtai ir namai atimti; Katalikų Veikimo sąjungos panaikintos; jūsų mokyklos uždraustos ir jų vietoje įsteigtos kitos, kuriose ne tik draudžiamas krikščioniškų tiesų mokymas, bet dar aukštinama ir visų smarkumu platinama bedievybė; civilinė valdžia Bažnyčios laisvei stato daugybę užtvarų ir kliūčių; dienraščiai, laikraščiai ir kiti krikščioniškojo mokslo leidiniai, kuriuos savo laiku lietuviai katalikai gausiai, mokslingai ir naudingai leido, jau seniai nutildyti ir jų pasigendama.

Šioje sunkioje padėtyje ano vyro — vyskupo Merkelio Giedraičio darbai ir gyvenimo pavyzdžiai visus, kurie nešioja krikščionio vardą, be abejonės, paskatina nenugalimu tvirtumu ištverti dorybėse: ypač mylimiausius Lietuvos kunigus, kurie — kaip žinome — pasižymi taip dideliu uolumu ir su savęs atsižadėjimu atlieka jiems patikėtąsias pareigas.

Todėl, sekdami Merkelio Giedraičio retomis sielos savybėmis, kuris tiek daug aštrumų nugalėjo, tebūna kunigai savo tautoje tobuli Dievo žmonės, pasirengę atlikti kiekvieną gerą darbą, tinkami naujojo Įstatymo tarnai (II Tim. 3,7; II Kor. 3,6). Teseka jo patvarumu, ginant katalikiškojo tikėjimo teises, perduodant, kiek galint, krikščioniškąsias tiesas, žinodami, kad Dievo žodžio negalima sukaustyti (II Tim. 2, 9). Raginame kunigus, kad „tvirti tikėjime" (I Petro 5,9) diena iš dienos vis stiprėtų vieningume, siekiant išsaugoti širdžių sutartinę ir išlaikyti nepažeistą tikėjimo paveldėjimą, už juos karščiausiai meldžiamės į „visokios paguodos Dievą" (II Korint. 1,3).

Ano didžiojo Lietuvos vyskupo Merkelio Giedraičio darbus teprisimena ir tikintieji, kad iš jo gautą katalikiškąjį tikėjimą, kaip brangiausios vertės paveldėjimą ir pirmąjį išganymo bei garbės šaltinį, saugotų kantriai ir tvirtai ir pagal jį tvarkytų savo gyvenimą.

(Bus daugiau)

Pamaldos

BIRMINGHAM — kovo 6 d., 11 val., Seselių koplyčioje, St. John's Convent, 21, Park Road, Moseley, Birmingham, 13.

GLOUCESTER — Gavėnios II sekm. — kovo 13 d., 12 val., Šv. Petro bažn., London Road. Kviečiami visi apylinkės tautiečiai. Po pamaldų parapijos mokykloje susirinkimas.

J. PAUKŠTELIS

Pabudimas

Popietėje ir pradėjo pas Bernotus slinkti. Merginos su ryšuliukais rankose — su sūriais, sviestu ir kitokiu pavilgu išleistuvėms. Vyriškiai, kurie buvo pakviesti, penklitį, kitas dešimtlitį kišenėje spaudė— reikia gi kelionei... vėliau gal ir mes pas juos nuvažiuosime... kad čia nebegalima— plūkies, plūkies per kiaurus metus, o gauni tik ašaras.

Sunešta Dievo dovana stalus apkrovė, o alus Bernotui pavyko, kaip niekada. Putoja, šnypščia — įleisti negalima... baisu, kad bačkelės nesuplėšytų...

Valentas, išsiskutęs, išsiprausęs — taip išsiprausęs, kad visas žydi — vaikščioja su ąsočiu aplink stalą, pylė ir prašė:

— Gerkite, mergaitės. Kažin, ar begreit kartu begersime.

— Gal ir niekad nebegersime... Išvažiuoji kažkur į miestą, palieki mus, — prikaišiojo šios.

— Išvažiuoju, bet Skausgalių neužmiršiu. Tikėkite man — neužmiršiu.

— Tai jau kažin, ar neužmirši?.. Susirasi kokią miesčionkėlę — išsipudravusią, išsicackinusią, skrybėlėtą — ir užmirši.

Ignas — kai išgėrė — labai minoriškas pasidarė:

— Koks čia be gyvenimas, šimts karabinų — tėvynę reikia palikti, mylimąsias ...gal nebesimatysime! Tu nežinai, Adoli, kaip sunku — širdis kraujuose verda.

Adolis sėdėjo, draugą apsikabinęs.

— Žinau, kur čia nežinosiu — Onytę. Užtat išgerk, užliekime smūtką.

Juzis neatsitraukė nuo Miliutės, kuri tamsias, storas kasas ant nugaros nuleidusi ir su balta batistine palaidinėle šiandien ypač graži jam atrodė. Jis nieko nekalbėjo, tik šniokštė šalia ir neatsitraukė nuo jos akių. Bet ir Miliutė nebėgo nuo jo, nepurkštavo, kaip būdavo pirmiau — sėdėjo, net už rankos paimti davė. Tik nesidavė, kai tas siekė ją per liemenį.

Buvo ir keletas senių. Igno tėvai, Adolio motina, kaimynas Garbštas su pačia. Tik Juzis nieko iš artimųjų neturėjo.

— Taigi, sakau, tie vaikai, — čirškė Garbštienė, — bedante burną votulodama pyrago gabalėlį, — ką tik tau maži buvo, o žiūrėk — jau ir užaugę.

— Teisybė, sesele, teisybė... nagi ir mano Adolis štai... ką čia kalbėti... — pritarė Venckūnienė...

Bernotas — su apiblukusia liemene, kuri, tur būt, nuo bernautinių dienų išsilikusi, marškinių apikaklė raišteliu surišta, plaukus ežiuku nusikirpęs — kažkoks įtemptas, pagyvėjęs — sėdėjo prie vyrų ir kalbėjo:

— Aš neginu... tegul važiuoja. Vis jau, taip sakant, mieste... O čia... ką čia? Vailojiesi per visą amžių. O senatvėj — kas senatvėj? Terba — štai kas, pasakysiu... Vaikas nesulūžęs — gal kokio amato, ar ko...

— No-o, amato... ką čia kalbėti! Į sveikatą, kaimyn...

— Ačiū, kaimyn...

Pavalgęs, alaus išgėręs, jaunimas suvirto į priemenėlę. Ignas kampe užrėžė polką, prasidėjo šokimas. Šoko Adolis, šoko Juzis su Miliute, šoko Garbščiukas. Labiausiai šoko Valentas. Švarką numetęs, išraudonijęs — vieną pašokdinęs — kitą griebia, vieną pašokdinęs — kitą griebia.

Taip sukos, į padą dėjo, taip siautėjo, tartum už visus laikus norėdamas atsišokti. Atsišokti, atsisiausti,—nukratyti drumzles, kurios iki pat paskutinės dienos nesiliovė jo graužusios.

Neaplenkė Valentinas nė Marijonos, kuri sėdėjo su moterimis ir visai nelaukė, kad ją šokti išvestų. Stambi, kampuota, veidas nuo vėjo ir saulės suaižėjęs, rankos kaip kaladės. Bet šiandien ir ji pasipuošusi — su suknele, kurią, lyg žinodama, neseniai pasisiuvo, gražią — su daug klosčių, su dirželiu ant storo juosmens. Visų nusistebėjimui Marijona, kad ir kiek pasikratydama, šoko ne prasčiau kaip kitos —už ją jaunesnės. Kad pasisuks, kad trenks koja, klostės tik išsipučia — moterys atsidžiaugti negalėjo.

Tačiau merginų akys sekiojo Valentą. Kaipgi — jis didžiausias šių iškilmių kaltininkas!

Štai dvi pas duris kampe susikišusios.

— Iš teisybės... man jau nėra gražesnio kaip Valentas, — šnibžda Garbščiukė. — Kad žinai — jis toks, žinai — toks savas, artimas, — nei jam puikybės, nei ko — kaip tikras brolis...

— Taigi sakau, — tvirtino Tankūnienė. — Kai jis išvažiuos, dar Ignas su Juziu išvažiuos — apmirs visas sodžius. Jie tai; būdavo, vis jau...

Pašokęs jaunimas vėl ėjo alumi atsivėsinti, paskui vėl šokti. Ir taip be galo. O kai visi jau gerokai kojas pamušo — merginos, kur katra ant suolo prisėdusi, vėdinosi nosinėle, šluostėsi ar juokėsi nuo jausmo pertekliaus, vaikinai dainavime pasinėrė.

— Gal jau iš teisybės tie vaikai! — stebėjosi moterys. — Susikabino visi į ratą ir ripuoja. Žiūrėkit Juzis, kad rėkia — visus perviršija. O Adolio koks gražus balsas! Bet neprastesnis ir Valento. Tik paklausykit.

Berniokai traukė:

„Nėra širdžiai čia ramybės:
Nėr paguodos čia tikros,
Vien tik vargas, neteisybės,
Veidmainystė, ašaros".

— Mat, mat, verkti norisi besiklausant! — stebėjosi moterys.

„Kad galėčiau kaip paukštelis
Pasikelt laisvai aukštyn,
Aš nuskrisčiau lyg vėjelis,
Ten toli, toli pirmyn"...

Kitoms apie verkimą kalbant, Marijona jau ir pradėjo. Iš pradžių tik ašaras šluostėsi skarelės kerčia, o paskui užsidengė plaštakom veidą ir prapliupo kone balsu.

— Kas gi tau, Mariut, ko gi tu verki?— klausė Garbščiukė. Bet Marijona dar labiau spaudė plaštakas prie raudonų skruostų, o ašaros pro storus pirštus čiurkšlėmis bėgo.

— Pasakyk, širdele, kodėl nepasakai?

— Kaipgi neverksi? — pagaliau, dvasią atgavusi, ūžė Marijona. — Visi tokie jauni ir išvažiuoja. Negi jie žino, ką ten ras išvažiavę. Pyragų juk neras... Vargą ras!.. Ir nusikamuos bematant, ir praeis viskas. Kad nors nebūtų tokie jauni! — Skaudžiai nusuokė Marijona.

Sprendė Marijona pagal save. Taip pat jauna išėjo iš gimtųjų vietų, pliumpterėjo į vargą iki kaklo ir štai, kas iš jos beliko. Ir rankos nebe į rankas panašios — suplaišiojusios, guzuotos, ir veidas, galvoje žilų plaukų kasdien vis daugėja. Tuoj bus visai žila kaip ožka. Kaipgi dabar neverksi, negailėsi? O Valento balsas, kai dainuoja, toks liūdnas, toks liūdnas, kad ji išpasakyti negali. Lyg jam širdies tai neskauda? Mylėjo tą Ireną, kvailys! Visa savo karšta galva ir širdimi, pirmąkart mylėjo — linko kaip tas narcizas prie saulės, o ji! Ji štai ir atsuko nugarą... Galvijėli tu neraliuotasai! Juk tu žinojai, kad už jo netekėsi — ne tavo kojai jis, tai kam gi jį erzinai, ko lindai prie jo? Bet, mat, suuodė gryną, sveiką vaikiną, tai kaip telyčaitė, atsiprašant: Kad ji visą amžių senmerge paliktų!

(Bus daugiau)

Ten, kur Nemunas banguoja

Tarybinės spaudos ištraukos, kurios aiškios ir be aiškinimų.

Oi nelaimė, ką aš matau —
Širdį ver kaip yla:
Numylėtoj mano vietoj
Gyvena barzdyla.

A. Vienažindys

ZUIKIŲ MEDŽIOKLĖ

Įšoko zuikelis į tarpmiestinį autobusą, sėdi ir pro langus dairosi.

Pribėga prie zuikelio konduktorė:

— Prašau 25 rublius! Imkite bilietą.

Zuikelis gudriai pajudina ūsais, išsiima iš kišenės dešimtrublinę ir kiša konduktorei:

— Grąžos nereikia.

Konduktorė pažiūrėjo į pinigą, pasukiojo ir įsidėjo tarbelėn. Taip zuikelis ir važiuoja zuikiu.

Sekančioje stotyje į autobusą stenėdama įlipo senutė su maišu. Maišas juda, o iš jo girdėti kriuksėjimas.

— Autobusais gyvulius vežti draudžiama, — griežtai tarė konduktorė.

— Argi čia gyvulys, malonioji? Čia gi paršiukėlis, — pramurmėjo senutė ir nežymiai kyštelėjo konduktorei 15 rublių.

Vėliau autobusą sustabdė kontrolieriai. Jie patikrino bilietus, palankiai pažiūrėjo į zuikius ir pašnibždėjo konduktorei:

— Mokėk už zuikius, kol mes nesustatėm akto ir tu neišlėkei iš tarnybos!

Ir suglamžytas banknotas iš konduktorės tarbelės nuskrido į kontrolieriaus kišenę.

Galutinėje stotyje šoferis pasakė konduktorei:

— Vežiojai zuikius?

— Vežiojau.

— Duok čia dešimtukę!

Autobusų parke prie konduktorės priėjo dispetčeris (paskirstytojas):

— Manai, kad aš nežinau, jog tu zuikius vežioji? Turėk galvoje, kad zuikius reikia medžioti iš ryto. Aš galiu išleisti autobusą anksti rytą, bet galiu ir sulaikyti tiek, kad tu niekur nebespėsi. Viskas priklauso nuo manęs. Panorėsiu — mašiną gausi ir medžioklėn važiuosi. Panorėsiu— rezerve paliksiu. Šiandien aš tau pelningą reisą daviau. Taigi — duok, klok...

Po dispetčerio priėjo kasininkas - inkasatorius ir kasos kasininkas. Ir kiekvienas įrodinėjo, kad be jo pagalbos konduktorė ne tik negalės vežioti zuikių, bet ir algos negaus...

Taip medžiojami zuikiai.

Už zuikius konduktorė moka pagal griežtą tarifą: šoferiui 10 rublių, kontrolieriui — 5, dispetčeriui — 3, kasininkui — rublis. Višta lesa po vieną grūdelį, bet būna soti. Autobusų parke yra ne vienas šimtas konduktorių...

Medžioklė — sportas malonus, bet pavojingas. Žiūrėk, ir patį pašaus. Ir štai ateina diena, kada konduktorė neišlaiko.

— Nusibodo man toji medžioklė, — pareiškia ji. — Žiūrėk, kad pačios nepašautų. Nenoriu daugiau...

Ji pradeda dirbti pagal instrukcijas. Įeina keleivis — ji jam bilietą duos ir visus pinigus tarbelėn įdės. Joks kontrolierius neprikibs.

Bet zuikienos mėgėjai žino, kaip prikibti. Pavyzdžiui, kelionėje konduktorė priėmė keleivius ir nespėjo įduoti bilietų, kai šoferis paspaudė pilną gazą, pavažiavo 100 metrų ir sustojo. Čia, kaip iš po žemės, kontrolierius:

— Prašau bilietukus, piliečiai!

— Bet aš juos tik ką pasodinau! Nesuspėjau...

— Žinom mes tai! Zuikius vežioti mėgsti.

Surašomas aktas. Konduktorė gauna įspėjimą, o vėliau parodo jai duris. Tik per nai iš autobusų parko buvo išmesta 160 žmonių.

— Palaukite, — pasakys skaitytojas, — ką jūs mums apie zuikučius čia pasakojate! Kur gi taip yra? Atsakom. Veiksmo vieta — Kaunas, autobusų parkas, Tarybų Lietuvos transporto ir plentų ministerija.

Zuikių medžiotojų pavardės žinomos Kauno miesto teismui. Išmestieji iš darbo skundžiasi teismui, kad juos atleido iš par ko po to, kai jie nustojo medžioti zuikius ir dalytis grobiu. O teisėjai skėsčioja rankomis:

— Taigi čia kyšiais kvepia. Bet kaip kyšį įrodysi? Kur liudininkai? Čia prokuratūra turi veikti!

Prokuratūroje patvirtina:

— Taip, 32 konduktoriai raštiškai pareiškė, kad davė kyšius. Ir pavardes pranešė. Bet mes nedrįstame kartoti tų pavar džių. Šiandien konduktoriai prisipažino, o ryt gali atsisakyti. Bet, tarp ko kita, koks čia kyšis? Dispetčeriui, pavyzdžiui, konduktorė davė po 3 rublius į dieną. Argi už 3 rublius galima atiduoti teisman? Išjuoks gi mus!

Mes neskaičiavom, kiek dispetčeris gauna į dieną, kuriam kasdieną konduktoriai atiduoda trirublinę dovaną. Patys konduktoriai apskaičiavo, kad jie per dieną surenka iš zuikių ir atiduoda „medžiotojams" apie 11.000 rublių. Tai jau didelė suma pinigų, ir ėmėjų pavardes reiktų išaiškinti.

— Bet kaip? — klausia Kauno prokuro ras drg. Budrys. — Juk imantysis ir duodantysis daro tai slaptai, be liudininkų...

— Mums neaiški laikysena prokuroro. Mes manome, kad jis turi žinoti, kaip reikia kyšininkus susekti. Respublikos laikraščiai pilni pranešimų apie netvarką autotransporto ūkyje. Atidengiamos vagystės, lupikavimas, kyšininkystė. Rodos, nereikėtų daugiau rimtesnių priežasčių tam, kad prokuratūra susitartų su drg. Lemke, Lietuvos autotransporto ir plentų viršinin ku, ir su pačiu ministeriu drg. Martinaičiu ir ištirtų zuikių medžioklės sistemą. Bet ne! Neskuba. Jie, matyti, pasitenkina kuklesnėmis rolėmis — būti sargais zuikių rezervate. Tarp kitko ministerija uoliai atsa kinėja į spaudoje iškeltus priekaištus ir net pateikia savo filosofinius samprotavimus, kaip kovot su brakonieriais.

„Kova su piktnaudojimais sunkinama tuo", rašo į redakciją ministrasMartinaitis, „kad keleivių dalis, sumokėję už pravažiavimą, atsisako imti bilietus, mojuoja rankomis, ar tiesiog pareiškia, kad bilietas nereikalingas"... Todėl, anot jo, „kovoti su šiuo reiškiniu galima tik vienu būdu: bausti keleivius". Bet kaip keleivius bausti, ministras nenurodo. Matyti, dėl to, kad šis klausimas išeina iš abstraktinės filosofijos ribų.

Autotransporto valdybos viršininkas drg. Lemkė guodžiasi kitaip.

— Argi tai vien tik Kaune? — filosofuo ja jis. — Tokia pat medžioklė vyksta Vilniuje ir Klaipėdoje. Šiaulių autotransporte, tiesa, mažiau kaip Kaune ir Vilniuje, užtat Klaipėdos kontoroje daugiau negu tuose abiejuose punktuose kartu paėmus.

Taip štai viskas ir vyksta. Kabinetuose aidi teoretiški balsai, o plentuose — stambūs nuostoliai tautos ūkiui.

Ir Lietuvoje įstatymų saugotojai turėtų įsisąmoninti, kad kova su kyšininkyste reikalinga ne tik finansinėje plotmėje, bet ir ...politinėje.

A. Golub, Special. „Krokodilo" koresp.

Iš „Krokodil".

PIETŲ KARELIJĄ BUVO VALDOMA GEDIMINO

(E) Joensuu mieste, Šiaurės Karelijoje, išeinantis suomių dienraštis „Karjalainen" šių metų vasario 6 dienos laidoje atspausdino strapsnį, kuriame rašoma apie tą laikotarpį, kai Pietų Karelija buvo dalis didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino valstybės (1333-1338). Novogorodiečiai buvę paėmę Kakisalmi pilį ir pietų Karelija 1293 metais. Vėliau kunigaikštis Ivan Danilovič tą sritį perleidęs didžiajam Lietuvos kunigaikščiui Gediminui. Gediminas Pietų Karelijos valdovu buvo pasiuntęs Narimantą, o vėliau Aleksandrą. Po Viipurio taikos minėtoji Karelijos dalis vėl buvusi grąžinta suomiams ir švedams.

DOKUMENTAI

Sov. Sąjungos Valst. Politinės Literatūros leidykla išleido III-jį tomą „SSSR Užsienio Politikos Dokumentų", kuris apima laikotarpį nuo 1920 m. liepos 1 d. iki 1921 m. kovo 18 d.

Šiame tome yra atspausdinta Lietuvos - SSSR taikos sutartis iš 1920 m. liepos 12 dienos su žemėlapiu, rodančiu sutartąją sieną, ir papildymais prie pasirašytosios sutarties, kurie ligšiol nebuvo paskelbti. Knygos įžangoje pasakyta, kad šiame rinkinyje sudėtas žymus kiekis dokumentų, rodančių „Sovietų vyriausybės nuoseklią ir atkaklią kovą už taiką su kaimyninėmis valstybėmis ir už draugiškus kaimyninius santykius su jomis". Sovietų vyriausybės nenuilstamų pastangų dėka, esą, tuo laiku buvo pasirašytos taikos sutartys su Estija, Lietuva, Latvija, Suomija ir Lenkija.

DIDELIO MASTO PASIRODYMAS

(Atkelta iš 2 psl.)

skambėjo dideliu savaimingumu ir meniškumu. Be lietuviškų dainų kompozicijų, ji padainavo ir E. Grieg Solveigą. Vietoje su sirgusio Mannheimo operos solisto Kurt Schneider padainavo porą arijų iš Mozarto ir Puccini operų tos pačios operos tenoras Karl. Bernhoeft. Solistams akompanavo Kaethe Buettner, taip pat iš Mannheimo. Dainininkai ir akomponiatorė buvo ap dovanoti gėlėmis.

Gimnazijos mišrus ir berniukų choras, diriguojamas muz. mokyt. K. Motgabio, pa dainavo St. Graužinio „Jau pravertos dvaro stonios", J. Gaubo „Žaliojoj girelėj", K. Griaudzės ir K. Motgabio „Kai užsėdu savo žirgą", K. V. Banaičio „Vėliavos iškeltos plakas", M. Petrausko „Gaudžia trimitai" ir Br. Budriūno „Bunda Vyčiai". Džiu gu pabrėžti, kad gimnazijos choras daro pažangą.

Tautinių šokių grupė su ekspresija ir gy vumu sušoko „Kepurinę", „Oželius", „Kubilą" ir „Lenciūgėlį".

Baigiamąjį padėkos žodį trimis kalbomis pasakė 8591 LS Eng. Co. kuopos vadas kpt. J.K. Valiūnas.

Mūsų Tautos Himno aidus skambesys apvainikavo visą minėjimą. Čia tenka pažymėti, kad šį minėjimą finansiškai parėmė „Free Europe" ir 4 Lietuvių Labor Service kuopos, o Schwetzingeno kuopa dar ypač prisidėjo ir darbu, atremontuodama gimnazijos salę ir pagražindama rūmus. Kaiserlauterno kuopos vadas kpt. J. Venckus energingai rūpinosi minėjimo ūkio reikalais.

Po oficialiosios ir koncertinės minėjimo dalies, gimnazijos salėje ir valgykloje įvyko pobūvis, kur svečiai, minėjimo dalyviai maloniai praleido vakarą. Pobūvį kulinariškai skoningai paruošė p.p. Ribokienė ir Sutkienė su talkininkėmis.

Minėjimas praėjo sklandžiai, gražiai ir nuotaikiai.

Apie Lietuvą ir Vasario 16 Gimnaziją, ryšium su šiuo minėjimu, nemaža ir palankiai parašė Mannheimo, Weinheimo ir kitų miestų dienraščiai. **(Inf.)**

PREKĖS SIUNTINIAMS IR JUMS PATIEMS

Pranešame, kad atidarėme specialų skyrių, kur galite gauti sau asmeniškai ir Jūsų siuntiniams geriausias angliškas medžiagas prieinama kaina: vyrų ir moterų paltams, kostiumams, suknelėms, vokiškos medžiagos impilams ir t.t.

Kas nori pasiųsti tikrai gerų medžiagų ir kitų prekių siuntinius, tiems taip pat patarnaujama.

STANDARTINIO SIUNTINIO NR. 1 PAVYZDYS

(Žmonai, dukrai, ar motinai)

1. 100 proc. vilnonė medžiaga suknelei,
2. 100 proc. vilnonė medžiaga kostiumėliui,
3. 100 proc. vilnonė medžiaga paltui,
4. Komplektas apatinių baltinių,
5. 2 šilkinės arba nylono skarelės,
6. Šiltos, elegantiškos storo nylono pirštinės,
7. 4 jardai cotton medžiagos kasdienei suknelei,
8. 1 geras rankšluostis,
9. 1 svaras geros rūšies tualetinio muilo,
10. 2 jardai medžiagos bliuskutei,
11. Vilnonė medžiaga sijonui.

Tokios sudėties siuntinys, įskaitant visus mokesčius, tik

£22.10.0

KAD NESIUNTUS KATĖS MAIŠE...

Kiekvienas siuntėjas, mokąs pinigus, nori matyti, ką jis siunčia. Tai suprasdamos, mes, pageidaujantiems, tokį siuntinį pasiunčiame jo apžiūrėjimui ir įvertinimui. Už jo sugrąžinimą siuntėjas sumoka apie 3/6. Medžiagų spalvoms pasirinkti, iš anksto parašiusiems pasiunčiame pavyzdėlius.

Niekas Jums asmeniškai, ar Jūsų siuntiniams neparinks geriau medžiagų, kaip mes, moterys. Todėl tie, kurie suinteresuoti, parašykite kokių medžiagų pageidaujate, nurodydami kuriam tikslui: paltams, kostiumams, ar suknelėms. R a š y k i t e:

DAINORA

49, THORNTON AVE., LONDON, W.4

MOTERŲ *kampelis*

Veda V. Grinkevičiūtė - Funkienė

BŪK GRAŽI IR SĖKMINGA!

Čia yra mažas grožio brevijorius moderniai moteriai, kuri savo gyvenimo kelyje nori būti graži ir sėkminga.

1. Kasryt pabusdama galvok, kad gal tik šiandien tu sutiksi savo didžiąją laimę. Gal kaip tik „jį" pamatysi šiandien.

2. Todėl pradėk savo dieną visuomet kos metikos pusvalandžiu.

3. Nesikelk per vėlai. 10 minučių miego daugiau nieko tau nepadės. Geriau eik anksti gulti, tai padeda daugiau tavo svei katai ir grožiui, be to, tai yra pati geriausia ir pigiausia kosmetikos priemonė.

4. Pigiausia! Kosmetikos priemonės neturi daug kainuoti. Daugelį veido lotionų ir maskių gali pati sau pasigaminti.

5. Labai svarbi yra „vidujinė kosmetika". Todėl gerai pagalvok, ką tu valgysi ir gersi, kad išlaikytum kuo ilgiau savo odos ir figūros grožį. Venk labai sūrių ir su daug pipirų valgių. Per daug pupelių kavos ir cigaretės taip pat gadina odą. Sakai, kad tau reikia nervams paskatinimo, nes kitaip sunku dirbti. Iš tikro tavo nervams reikia ne paskatinimo, bet speciales nervų maisto (vaistų). Nervingos moterys nebūna sėkmingos, nes grožis turi spindėti iš vidaus.

6. Pradėk todėl kosmetika taisyti savo nervus ir nuotaiką. Nervai reikalauja daug baltymų, riebalų, daug vitaminų ir dar daug deguonies. Neužmiršk dėl to kasdien pasivaikščioti arba paeiti nors dalį savo kelio į tarnybą pėsčia.

7. Neužmiršk kasdien gerti pieno, nes dar nė vienam mokslininkui nepavyko surašti tokių vaistų, kuriuose taip idealiai būtų sumaišyti baltymai, riebalai, vitaminai ir mineralinės druskos, kaip piene. Pie nas, išgertas prieš einant gulti, padeda sveikiau miegoti.

8. Neskaityk nakčiai kriminalinių romanų ar romanų apie plėšikus ir žudikus. Jie tik prislėgs tavo sielą ir neduos ramiai mie goti. Geriau paimk gerą vertingą knygą, arba net ir eilėraščius. Tik moteris, kuri mėgsta grožį, kuri gali apie gėles ir gyvulius ir dangaus platumą svajoti, tik tokia moteris išsigelbės nuo pasaulio grubumo ir išliks švelniai moteriška.

9. Sumaniai prižiūrėk savo veidą ryte ir vakare. Nepradėk naudotis pirmais pasitai kiusiais dalykais — tegul tau pataria ką reikia vartoti, gera kosmetikos specialistė.

Visi šie patarimai kilę iš praktikos, ir nieko sunkaus ar neįmanomo jie nereikalauja. Jų prisilaikyti yra visai nesunku, bet jų prisilaikydama tu tikrai gali būti graži ir sėkminga. **Gražina**

RANKOS JUDESIAI IŠDUODA AMŽIŲ

Nebejauna, vyresnio amžiaus moteris, padariusi sau tinkamą šukuoseną, skoningai apsirengusi ir gražiai apsitvarkiusi vei dą, gali atrodyti jaunesnė, negu tikrasis jos amžius. Bet jos rankos judesiai gali parodyti, kad ji yra daug vyresnė, negu at rodo. Jaunos artistės, kurios turi vaidinti senesnio amžiaus moterį, žino ir moka, kaip joms tokiu atveju reikia savo rankas laikyti. Jeigu jauna, temperamentinga mo teris gyvai ką nors pasakoja, tai ji rankomis moja nuo savęs, į išorę. O vyresniojo amžiaus moteris dažniausia moja rankas į save, mėgsta prispausti pirštuką prie lūpų, ir apskritai visi jos rankų judesiai, nors ir drąsiai pradėti, su paskutiniais mostais sumenkėja. **Gražina**

PIGU IR SAUGU

Nuo Naujų Metų TAURAS visiems savo tautiečiams, kurie nori siųsti siuntinius nuo 15.I.1960 iki 15.3.1960, duoda 10 proc. nuolaidos nuo TAURO kainoraščio kainų.

Kiekvienam paprašiusiam tuojau pasiun čiamas kainoraštis ir pageidaujamų medžiagų pavyzdžiai ir geros ir naujos rūšies standartinių siuntinių sąrašas su medžiagų pavyzdžiais, kurie yra bent 20 proc. pigesni kaip kur nors kitur. Medžiagų kokybė labai gera pagal už jas imamąjį pinigą. Pasirinkimas iš 25 spalvų. Medžiagos vyrų ir moterų eilutėms ir paltams gražiomis juostelėmis, pinhead, vienos spalvos.

Garantuotas pristatymas per 3-5 savaites. Jūsų pačių sudarytieji siuntiniai pasiunčiami už £.1.0.0.

Jei tau siųsti ką nors reik,

tu tuojau pas TAURĄ eik.

TAURAS

(A. BRIEDIS)

GIFT PARCEL SERVICE

88, GOLDSMITH AVE., LONDON, W.3.

Tel. ACO 9471

PENKI KONTINENTAI — PENKI PAVADINIMAI

EUROPA gavo savo pavadinimą, greičiausia, iš finikiečių kalbos. Ši tauta gyveno Mažojoje Azijoje ir senovės laikais, dar prieš Kristų, turėjo didelės reikšmės. Jiems mūsų žemynas buvo „tamsios šiaurės" šalis. „Tamsuma" finikiečių kalba bu vo vadinama „ereb". Mokslininkai mano, kad iš to ir kilo Europos vardas. Bet Homeras aiškina gražiau. Jis sako, kad Zeusas iš finikiečių šalies pagrobė gražuolę, vardu Europa, ir padovanojo tai mergaitei visas Graikijos ir šiaurės šalis. Nuo to laiko visas tas žemynas ir gavęs „Europa" pa vadinimą.

AZIJA taip pat buvo pavadinta asirų. Jie vadindavo „assu" tą šalį, kur saulė keliasi, vadinas, rytus. O graikai taip pat va dindavo „asia" tą šalį, kuri buvo į rytus nuo jų.

AUSTRALIJA yra ne tik mažiausias, bet ir vėliausiai atrastas žemynas. Jūrinin kai ir geografai pavadino jį „terra australis", o tai reiškia pietinį kraštą. Tasai Aus tralijos vardas išliko.

AFRIKA buvo žinoma romėnų ir graikų laikais, bet tik jos šiaurės pakraščiai. Romėnai susipažino su viena vietinių giminių prie Kartaginos, kurią jie pavadino „afri", arba „afrikani". Pirmoji ten įsikūrusi romėnų kolonija ir buvo pavadinta Afrika, o vėliau tas pavadinimas teko ir visam žemynui.

AMERIKOS vardas neigia Kolumbą, kaip tikrąjį šio žemyno atradėją. Vienas vokiečių geografas šiam žemynui davė jūrininko Amerigo Vespucci vardą, italų keliauninko, kuris apie 1500 metus atliko ke lias keliones į šį kraštą— „Americi terra", tai yra Amerigo kraštą. Nuo to laiko šis pavadinimas ir prigijo. O Kolumbo vardas išliko tik pietinėje Amerikoje — Kolumbijos respublikoje. **V.F.**

ŠILKO NAMAS JAPONIJOJE

Yakohama miestas yra Japonijos šilko centras. Ten neseniai buvo atidarytas pirmas šilko namas Japonijoje. Tas namas yra labai modernus, devynių aukštų, yra pačiame miesto centre. Šiame name yra labai didelė biblioteka ir muziejus. Kaip bibliotekoje, taip ir muziejuje šilku besidomintieji asmenys gali rasti visokiausių žinių ir duomenų apie šilką ir jo gaminius. Šituose „šilko namuose" yra taip pat modernus viešbutis ir didelė salė, kur rengiami tarptautiniai posėdžiai ir suvažiavimai. **V.F.**

JEI ESI VIENIŠA

Rimtas, pasiturįs lietuvis, 39 metų amžiaus, turįs nuosavus namus ir pastovų darbą, nori sukurti šeimos židinį.

Lietuvaitė, nepaisant kur ji gyventų, prašoma parašyti šiuo adresu:

„Europos Lietuvis",
1. Ladbroke Gardens,
London, W.11.
Mr. A. B. G.

Atsakysiu tik į rimtus laiškus.

MAŽIEMS IR DIDELIEMS:

Naujos ilgo grojimo lietuviškos plokštelės („Dainos iš Lietuvos" — vienoj plokš telėj 16 dainų — kaina 42 šil.).

LIETUVIŲ DIENOS — puikus žurnalas. Jame kiekvienas ras pažįstamų veidų ir tėvynėje paliktų bažnyčių bokštų ar sodybų. Žurnalas savo turtingom iliustracijom ir gerais rašiniais kiekvieną atitrauks nuo kasdienybės. Kaina metams 38 š. 6 d.

Visos moterys 1960 metais užsisako žur nalą MOTERIS; metams tik 14 šil. Tame žurnale rasite įvairių patarimų, pamokymų ir gerų receptų, kaip skaniai išvirti ar iškepti.

Vaikams gražus ir įdomus žurnalas EGLUTĖ; metams 28 šil. Žurnalas savo gražiais piešiniais ir įdomiom apysakom kiekvieną vaiką skatina skaityti gimtąja kalba, todėl kiekvienas vaikas privalėtų tu rėti žurnalą EGLUTĘ.

DIRVA — turtingiausias laikraštis trem tyje, išeina 3 kart savaitėje, daug iliustra cijų, naujausios žinios, rimti straipsniai, o juokų kampelis kiekvieną prajuokins, todėl visi skatome laikraštį DIRVĄ; metams 70 šilingų.

Naujos knygos:

Tik gautas V. Baravyko Anglų-Liet. kal bų žodynas, apie 30.000 žodžių bei posakių, kaina 43 šil.

A. Giedrius — Lukšiujai — autoriaus gimtojo kaimo istorija; kaina 18.6.

Rašyti: **Dainora, 49, Thornton Ave., London W.4.**

Europos Lietuvių Kronika

TAUTOS FONDO ATSIŠAUKIMAS

Tautos Fondo Atstovybei D. Britanijoje prašant, su šiuo „Europos Lietuvio“ numeriu kaip skelbimas išsiuntinėjamas Fondo atsišaukimas.

Jį gaus su laikraščiu D. Britanijoje gyvenantieji skaitytojai.

KALENDORIUS DAR NEUŽMIRŠTAS

Nors kai kas dar ir šiuo metu per klaidą už sieninį kasdien nuplėšiamąjį kalendorių atisiunčia tik 5, o ne 6 šilingus, kaip reikėtų, bet užtat visa eilė tautiečių mokėdami dar vis prideda viršaus.

Pastaruoju metu S. Starka atsiuntė 10 šil., J. Bliudžius 10 šil., A. Balsys 10 šil., A. Balsys 8 šil.

Siųsdamas prenumeratą už „Europos Lietuvį“ 1960 metams, J. Stundžia pridėjo 10 šil. priedo.

LONDONAS

DBLS CENTRO ŽINIOS

DBLS VEIKLA

Tarptautinė padėtis, o ypač artėjanti viršūnių konferencija, reikalauja, kad pasaulis žinotų lietuvių tautos siekimus. Paverg toji tauta negali laisvai pasisakyti, todėl išeivijos pareiga yra kalbėti jos vardu.

D. Britanijos lietuviai, susirinkę į DBLS skyrių atstovų suvažiavimą š.m. balandžio 2 dieną, turės progos pasisakyti šiuo svarbiu klausimu. Suvažiavimas turės priimti rezoliuciją, kuri bus pasiųsta D. Britanijos min. pirmininkui, dalyvaujančiam viršūnių konferencijoje š.m. gegužės 16 d. Paryžiuj.

DBLS Valdybos posėdis įvyko vasario 27 d. Posėdyje buvo svarstyta visa eilė reikalų. DBLS atstovų suvažiavimas numatomas balandžio 2 d. Numatyta prieš suvažiavimą išleisti aplinkraštį, į suvažiavimą pakviesti visų Anglijos lietuvių organizacijų atstovus, ir visa eilė kitų reikalų. Tuoj po Valdybos posėdžio įvyko LNB-vės direktorių posėdis.

SUVAŽIAVIMO DIENOTVARKĖ

Šeštadienis, 11 val., balandžio 2 d.

1. Atidarymas ir prezidiumo rinkimai.
2. Sveikinimai.
3. Mūsų nusistatymas Lietuvos okupacijos atžvilgiu.
4. Diskusijos dėl pranešimo ir rezoliucijų priėmimas.
5. Anglijos lietuvių veiklos pagrindai ir ir galimybės (S. Kuzminskas).
6. Diskusijos dėl S. Kuzminsko pranešimo ir rezoliucijų priėmimas.
7. Lietuvių Namų B-vės apyskaita už už 1959 m. ir diskusijos dėl apyskaitos ir LNB-vės veiklos.

Sekmadienis, 9 val., balandžio 3 d.

Pamaldos.

8. Pranešimas iš Centro veiklos (S. Nenortas) diskusijos dėl DBLS veiklos; apyskaitos už 1959 m. priėmimas, Revizijos Komisijos pranešimas; esamųjų DBLS organų kadencijos pratęsimas.
9. 3 val. po pietų — formalus LNB-vės akcininkų susirinkimas.

DBLS PINIGINĖ APYSKAITA

(Už laikotarpį nuo 1959 m. sausio 1 d. iki 1960 m. vasario 1 d.)

PAJAMOS

1. Solid. mokestis	
Birmingham Sk. — 13.10.0, Sheffield — 12.3.0, Flachwell — 10.10.0, Centrinis — 40.7.9, Leicester — 11.5.0, Mansfield — 6.3.6, Bolton — 6.16.3, Nottingham—21.0.0, Corby — 15.0.0, Leigh — 9.1.3, Bradford — 9.5.0, Kettering —3.15.0, Buckingham—3.15.0, Gloucester — 9.0.0, Wolverhampton — 15.0.0, Preston — 4.15.8, Rochdale — 21.0.0, Derby — 10.0.0, Londono I sk. — 16.0.0, Buxton — 4.0.0.	
Viso	241.17.5
2. Aukos	4.10.0
3. Prem. Bonds laimėjimas	25.0.0
4. Gauta už kelionę	9.4.4
5. 1958 m. likutis	45.15.1
Viso pajamų	**326.6.10**

IŠLAIDOS

1. Administracinės	
Įvairios kelionės	42.8.6
Raštvedyba	26.0.0
Raštinės reikalai	27.18.0
Kitos smulkios išlaidos	2.19.0
Viso	**100.5.6**
2. Liet. atstovavimas bei reprezentavimas	
Priėmimai, parengimai, spauda, Liet. pašto ženkl. paroda	48.1.11
3. Kitos išlaidos	
DBLS akcijų registr.	6.0.0
Parama įvair. asmenims	16.3.9
Sodybos kryž. tvarkymas	15.0.0
A.A. O. Kr. vainikas	5.0.0
Įvair. reikm.	4.1.8
Viso	**46.5.5**
Viso išlaidų	**194.12.10**
1960 m. vasario 1 d. Saldo	**+131.14.0.**

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

Lietuvos Nepriklausomybės Šventė Londone buvo pradėta penktadienį, vasario 14 d. Lietuvių bažnyčioje J. E. Lietuvos Įgalioto Ministerio D. Britanijai B.K. Balučio užprašytomis Mišiomis. Pamaldose dalyvavo Min. B.K. Balutis, Pasiuntinybės Patarėjas V. Balickas ir visa Londono lietuviškoji bendruomenė.

Pačios Vasario 16 D. vakare Lietuvių Namuose buvo surengtas priėmimas - literatūros vakaras kitataučiams lietuvių draugams.

Šeštadienį, vasario 20 d., Parapijos salėje Didž. Liet. Bendruomenės Krašto Valdyba surengė minėjimą Londono Lietuvių Bendruomenei. Minėjimą atidarė B. Kr. V-bos pirmininkas kun. A. Kazlauskas. Šventei pritaikytą paskaitą skaitė Pasiuntinybės Patarėjas V.Balickas.

Meninėje dalyje pasirodė Šeštadieninės mokyklos jauniausioji mokinė Danguolė Virkutytė ir padeklamavo Gintarėlių šalį. Mokyklos choras padainavo Lietuvos šalelėj. Aušra Mamaitytė deklamavo Neilgai, Regina Žemaitytė Aukso debesys. Choras padainavo Šoka kiškis, deklamacijos — I. Virkutytė Tėviškė, Kęstutis Zdanavičius Į mokyklą, ir mokyklos mokiniai užbaigia savo meninę dalį, padainuodami Aš ant žirgo.

Po mokinių programą tęsia Londono bažnytinis choras. F. Senkuvienė ir A. Aleksandravičienė pirmą kartą pasirodė su duetu, ir publikos buvo labai šiltai sutiktos. E. Pranskūnienė deklamavo Ir vėl ateina žinios. Choras sudainavo Laisvės dainą, Jau slavai sukilo, Aš mergytė, Susitikt tave norėčiau, Vėjo dukra, Apsaugok, Aukščiausias...

Pabaigoje kun. A. Kazlauskas padėkojo visiems atsilankiusiems ir programos išpildytojams.

Mūsų mažųjų dalyvavimas meninėje programoje yra labai pagirtinas. Nežiūrint tai, kad jie dar ir silpni dainininkai ar deklamūotojai, bet šiandien jų yra nedaug, o kitais metais gali būti daugiau ir daugiau. Jie savo tarpe draugauja, jie chore dainuoja, jie jau mini Vasario 16-ją — jie įeina į mūsų lietuvišką vagą ir nepamirš, kas yra Lietuva. **S.K.**

STAFFORD

PAMALDOS UŽ A.A. ST. PUODŽIUKĄ

Metinės gedulingos pamaldos už a.a. Dr. Stasio Puodžiuko vėlę įvyks kovo 6 d., 11 val., St. Austin Catholic Church, Wolverhampton Rd., Stafford.

Žmona ir duktė

NOTTINGHAMAS

ATSISVEIKINANT SU MATULEVIČIAIS

Nottinghamo lietuvių kolonijos gretas vėl palieka vieni iš pirmųjų jos gyventojų. Tai Stasys ir Sofija Matulevičiai su sūnumis Algiu ir Vincu, kurie išvyksta į JAV. Nuo pat įsisteigimo Nottinghamo lietuvių kolonijos ypač Stasys reiškėsi kultūriniame ir tautiniame veikime. Aukodamas savo laisvalaikį, jis rengė meninius parengimus, režisavo statomus veikalus-vaidinimus. Nors paskutiniu metu daugiau bendraudavo su tautinės minties organizacijomis, niekad neatsisakydavo padėti ir kitoms organizacijoms. Nuo pat pirmųjų dienų priklausė DBLS Skyriui ir net buvo valdybos nariu. Gyvai reiškėsi liet. bažnytinėse pamaldose, vesdamas giesmes. Nesant mokytojų, jis neatsisako pamokyti lietuvišką prieauglį. Paskutiniais metais įstojęs į Liet. Tautinio Sąjūdžio eiles, atiduoda čia visus savo sugebėjimus, reikšdamasis kaip vienas iš energingųjų darbuotojų. Jo netekimas kolonijai yra didelė spraga.

Nemaža nusipelniusi ir Sofija. Jos nuoširdumas žinomas visoms organizacijoms, kurioms ji niekad neatsisakydavo padėti ten, kur reikalinga moteriška ranka. Ji buvo aktyvi Moterų Draugijos narė, valdybos narė nuo pat Draugijos įsisteigimo.

Atsisveikindama su išvykstančiais, Liet. Taut. Sąjūdžio valdyba suruošė išleistuves savame klube. Dalyvavo nemažas būrys bendradarbių, draugų ir svečių. Staigmeną padarė atsilankęs kun. J. Kuzmickis. Išvykstantiems tarė atsisveikinimo žodžius kapel. Kuzmickis, DBLS sky. pirm. Bivainis ir LTS sk. pirm. J. Galbuogis. Dar iš draugų ir pažįstamų kalbėjo J. Kiburas, J. Krivickas ir kiti. Visi linkėjo laimingai įsikurti naujame krašte ir nepamiršti lietuviško darbo ir tos idėjos, kuriai jis su šeima dirbo. **J.K.**

PAIEŠKOJIMAI

VERŠELIS Vytautas, kilęs iš Rokiškio, svarbiu reikalu, pats ar žinantieji apie jį, prašom rašyti: E. Gasperas, 39 Moffat St., Nottingham, England.

COVENTRY

GAUSUS MINĖJIMAS

Vasario 16 užpereitą šeštadienį buvo iškilmingai paminėta „The Coundon Hotel“ erdvioje salėje. Tautiečiai iš visos plačiosios apylinkės ir svečiai iš gretimų kolonijų gausiai susirinko — apie 100 asmenų. Skyriaus pirmininkas Jonas Dimša savo įžangine kalba prie mikrofono, prie Lietuvos ir Anglijos vėliavų, trumpai nušvietęs šventės reikšmę, paskaitai pakvietė kolonijos kapelioną kun. P. Dauknį. Prelegento gvildenamos temos įvairiais pavyzdžiais kėlė nemirtingą lietuvio laisvės troškimą, kūrybingą dvasią ir viltį į naują Tautos Nepriklausomybės atstatymą bei mūsų pastangas ir pareigas kovoje už Laisvę.

Po paskaitos sekė šokiai. Buvo pravesta ir loterija. Malonu priminti, kad DBLS Sk. naujoji valdyba sukvietė tokį gausų tautiečių būrį į minėjimą. Dabartinę sk. valdybą sudaro: pirmininkas — Jonas Dimša, sekretorius — Kostas Lučinskas, kasininkas — Juozas Varnaitis, valdybos nariai iš Lemingtono — Banys ir Kasperavičius.

Sekančią dieną St. Elizabeth bažn. vyko pamaldos už Lietuvos Laisvę. Po pamaldų sugiedotas Lietuvos Himnas.

NORTHAMPTONAS

MINĖJIMAS IR SUSIRINKIMAS

DBLS Northamptono skyrius ir prijaučiantieji vasario 14 d. paminėjo Vasario 16-tąją ir aptarė rūpimuosius reikalus.

L. Švalkus skaitė paskaitą, o po to karštai aptarti bėgamieji reikalai. Skyriaus Valdyba buvo apkaltinta, kad atkreipė dėmesį į pavėlavusius atvykti į pamaldas Kalėdų 3 d. Iš tikro Skyriaus Valdyba džiaugiasi sulaukusi nors ir pavėlavusių.

Kliuvo ir DBLS Sąjungai, kad ji neduodanti net ir nakvynės apsilankius Londone ir išgėrimas yra brangesnis negu kitur. Vienas džiugus dalykas, kad žmonės priža dėjo aukoti paminklui statyti. Skyriaus Valdyba rinks aukas ir praneš, kas kiek aukojo.

Turėjome ir sveti J. Kundrotą iš Market Harborough.

Naujos Valdybos išrinkti nepavyko: niekas nenori tų garbingų pareigų. Prieš 5 metus Skyriaus kasoje buvo per 2 sv.. Dabar yra daugiau kaip 30 svarų. A. Barančiukas Valdyboje išbuvo 5 metus, 2 metus kasininku ir 3 metus pirmininku, S. Barančiukienė — 3 metus kasininke, A. Petruševičius — 2 metus sekretorium. Išrinkus naują Valdybą, veikimas gal pagyvėtų.

Skyriaus Valdyba

CORBY

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Vasario 16 minėjimas buvo pradėtas pamaldomis pereitą sekmadienį. Šv. Mišias už Lietuvos Laisvę aukojo kolonijos kapelionas kun. Dauknys. Jų metu buvo gražiai giedama. Po pamaldų sugiedotas Tautos Himnas.

Po pietų lietuviškųjų parengimų salėje vyko oficialus Lietuvos Neprikl. Šventės minėjimas, kuriame su vaikučiais dalyvavo per 50 tautiečių. DBLS sk. pirmininkas Pumputis, kaip visuomet savo gilia gyvenimo patirtimi, nušvietė ryškiais bruožais Lietuvos Laisvės kovas. Po jo sveikino lat vių kolonijos sk. pirmininkas p. Grigolaits. Pagrindinę paskaitą laikė kapelionas, o kolonijos atžalynas savo patriotiškais eilėraščais parodė, kad ir jie nė kiek neatsilieka nuo savo tėvelių.

Po oficialiosios dalies buvo suruošta šeimyniška arbatėlė su užkandžiais. Tuo tarpu Augutė Kukanauskaitė suruošė lietuviškų dainų ir muzikos koncertą, kurį perdavė patefonu per garsiakalbius. Buvo ir turtinga loterija. Šventės proga maršalka M. Vereika Lietuvių Saleziečių gimnazijai Torine, kur mokosi nemaža ir Anglijos lietuvių berniukų, iš savo kolonijos tautiečių surinko 4 svarus aukų.

Šia proga tenka ypač pasidžiaugti, kad Corby kolonijos lietuviai savo minėjimuose išsiverčia be jokių alkoholinių gėrimų, ir tai čia yra jau sena tradicija. Tai yra gražus tikrai taurios dvasios lietuviškas pavyzdys! **Londonietis**

BRADFORDAS

PASKAITA APIE SUVALKŲ SUTARTĮ

Kovo 12 d., 6 val. vak., Bradforde, Lietuvių Vyties Klubo salėje, 5, Oak Villas, A. Šukys skaitys paskaitą **Suvalkų sutartis**. Vietos ir apylinkės lietuviai kviečiami dalyvauti.

DBLS Bradfordo Skyriaus Valdyba

LEIGH

PAMALDOS IR SKYRIAUS NARIŲ SUSIRINKIMAS

1960 m. kovo 5 d., 4 val. p.p., XII Apostles Westleigh Church, Nel Pallane, Leigh, bus laikomos pamaldos už a.a. Stasio Varno vėlę.

Tuojau po pamaldų, mokyklos salėje kviečiamas DBLS Leigh skyriaus narių metinis susirinkimas.

Malonius narius, tautiečius ir svečius kviečiame gausiai dalyvauti pamaldose ir susirinkime. **Skyr. Valdyba**

16 LIETUVIŠKŲ DAINŲ VIENOJE PLOKŠTELĖJE

Rūtos Lietuvių Tautinis Meno Ansamblis pagamino naują, ilgo grojimo lietuviškų dainų plokštelę, kurioje įgrota 16 lietuviškų dainų. Gautas labai ribotas kiekis. Norintieji gali ją gauti pas Dainorą. Plokštelės kaina 2 sv. 2 šil. (Persiuntimas 1 šil. 6 penai). Rašyti: **DAINORA, 49, Thornton Ave., London W.4.**

PASKUBĖKITE

Mokesčių metai (Income Tax) baigiasi balandžio mėn. 1 d. Visi, kam už siuntinius Lietuvon pripažįstama mokesčių sumažinimas, gali tai atliki, pasiųsdami siuntinius per **TAZAB, Lietuvių Skyrių,** kuris išduoda atitinkamus pažymėjimus Income Taxo įstaigoms apie permus pasiųstus siuntinius Jūsų artimiesiems. Todėl siuntinių reikalais prašome visada kreiptis šiuo adresu:

TAZAB, Lietuvių Skyrius,
1, Ladbroke Gardens,
London, W.11.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY.

Redakcijos ir Administracijos adresas: **1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470.**

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 40 šil., 6 mėn. 22šil., atskiras numeris 1 šil.; dolerio kraštuose — 6 dol. metams.

Leidžia Lietuvių Namų Akc. Bendrovė. Leidimo Tarybą sudaro DBLS Valdyba ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai.

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470

Jau ilgas laikas, kaip mes patarnaujame jums.
Ar jūs patenkinti mūsų patarnavimu? Mes manome, kad taip. Antraip jūs nesiųstumėte mums savo užsakymų. Tai šia proga norim tik priminti jums, kad įvairias vaistų rūšis jūs galite užsisakyti tiesiog iš **vaistinės**, o taip pat ir daugelį kitų eksportinės kokybės dalykų ir žemomis kainomis per:

Acton Pharmacy
(EXPORT) LTD.
24, CHURCH ROAD, LONDON, W.3.
Tel. ACOrn 0712

Prašom parašyti ir prašyti kainoraščių.

Informacija ir patarimai lietuvių kalba teikiama nemokamai.

SIŲSKITE
SAVO SUPIRKTAS PREKES
SAVO ŠEIMOMS IR DRAUGAMS PER:

Wintrex & Co. Ltd.

60 & 64 PEMBROKE ROAD, LONDON, W.8.
WES. 0305/1255
Greitas ir garantuotas pristatymas

SENSACINGAS PAVASARIO PASIŪLYMAS !

NEPRALEISKITE PROGOS! TIK 1000 TOKIŲ SIUNTINIŲ!

KAINA: £.14.19.6, įskaitant visus mokesčius. SVORIS: 6 lbs.

SIUNTINIO SUDĖTIS — MOTERIMS:

3 yds. 100% vilnos velour medžiagos paltui, geros rūšies, lygių ramių spalvų — royal mėlyna, žalia ar ruda-kavos spalvos;
Komplektas priedų, reikiamų paltui - pamušalui, sagos, siūlai;
4 yds. vasarinei suknelei medžiagos, gražių spalvų bei raštų;
1 megztinis ilgom rankovėm, lygios spalvos ar ataustais raštais;
1 komplektas crepe šilko apatinių baltinių (kelnaitės ir apatinukas), gražiai išbaigtų mezginėliais, baltos, ružavos ar mėl. spalv.
1 vilnonė šveicariška skarelė 31x31“, rožėta;
1 ilgas žiurstas, medvilninės medžiagos, įvairių spalvų, gražių raštų;
1 geros rūšies spalvotas rankšluostis.

SIUNTINIO GAVĖJUI NER EIKIA NIEKO MOKĖTI.

Jūs galite siuntinį papildyti iki jo pilno svorio 22 lbs. ir kitomis prekėmis — siuntinio persiuntimo mokesčių extra nebus. Jūs mokėsite tik prekių kainą ir jų sovietų mokesčius.

Atkreipkite dėmesį į žemiau išvardintas prekes, paimtas kaip pavyzdžius iš mūsų prekių kainoraščio, kurios tinkamos papildymui siuntinio tiek kokybe, tiek kainomis, **į kurias įeina ir Sovietų Muitas:**

1 vasarinė suknelė, taškuotos medvilninės medžiagos, elegantiška, su dviem kišenėm ir diržu. W.S.	£.1. 7.9
O.S. dydžio	1.12.3
1 moteriškas rankinis laikrodėlis, šveicarų gamybos, 15 akmenų, double, gražios išvaizdos, garantuojamas	5.12.6
1 vyriškas rankinis laikrodis tos pačios rūšies kaip ir moteriškas, apsaugotas nuo vandens ir sutrenkimų	5. 7.6
3¼ yds. medžiagos vyriškam kostiumui, stipri, praktiška, rudos, tamsiai mėlynos spalvos, lygi ar dryžuota	3.13.6
1 pora vyriškų viršutinių kelnių, stiprios ir praktiškos medžiagos	1.12.6
1 komplektas vyriškų vasarinių apatinių baltinių, kelnaitės ir baltinukai	13.6

ir daugelis kitų prekių, kurias rasite MŪSŲ KAINORAŠTYJE NR. 18.

BROWNEJONES
LIETUVIŲ SKYRIUS
1, Norfolk Place, London, W.2
Tel. PADdington 2797